

JUHLAJULKAISU

SIMO ZITTING

1915 · 14/2 · 1985

SUOMALAINEN LAKIMIESYHDISTYS

Vammala 1985. Vammalan Kirjapaino Oy.

ISSN 0356-7222

ISBN 951-855-076-X

ISBN 978-951-855-870-8 (PDF)

Valtakunnan raja ja Ahvenanmaan maakunnan raja

Päätösvaltaa koskevia näkökohtia

Toukokuussa 1984 hallitus antoi eduskunnalle esityksen (N:o 70/84 vp) eräiden Suomen ja Ruotsin välisen valtakunnan rajan vuosina 1981 ja 1982 suoritettussa rajankäynnissä todettujen rajalinjan muutosten ja täsmennysten hyväksymisestä. Eduskunta antoi siltä HM 3 §:n mukaisesti pyydetyn suostumuksen sanotun rajankäynnin johdosta ehdotettuihin valtakunnan alueen muutoksiin ja täsmennyksiin 12. 6. 1984. Eräs tarkoitettuista rajalinjan muutoksista oli rajan kulun vähäinen muuttaminen Märketin luodolla Ahvenanmerellä. Vaikka tämä muutos oli asiallisesti vähäinen, herätti muutoksen toteuttamistapa periaatteellisista syistä Ahvenanmaan maakunnassa kasvavaa kritiikkiä sen vuoksi, että maakunnan elimiä ei ollut riittävästi otettu mukaan muutoksen valmisteluun, vaikka kyseessä oli muutos maakunnan ulkorajassa.

Noudatetun menettelyn maakunnassa synnyttämä negatiivinen reaktio johti siihen, että hallitus antoi tilanteen korjaamiseksi syyskuun 1984 alussa eduskunnalle esityksen (N:o 123/84 vp) laiksi Ahvenanmaan itsehallintolain 1 §:n muuttamisesta. Esityksen sisältö ja aihe ilmenevät seuraavista sen perustelujen kohdista:

»Rajankäynnissä on tarkistettu myös Ahvenanmaan maakunnan raja, joka nyt kysymyksessä olevilta osin on sama kuin valtakunnan raja. Koska maakunnan alue on määritelty Ahvenanmaan itsehallintolaissa, on myös rajankäynnin yhteydessä maakunnan alueeseen vaikuttava tarkistus otettava huomioon itsehallintolaissa. Esityksessä ehdotetaan tämän vuoksi, että Ahvenanmaan itsehallintolain 1 §:n 2 momentti muutetaan niin, että säännökseen, joka koskee maakunnan aluetta, lisätään sivulause, »kuitenkin niin, että maakunnan rajan määräytymisessä Ahvenanmerellä on noudatettava, mitä Suomen ja Ruotsin välillä 1 päivänä marraskuuta 1982 allekirjoitetussa rajantarkistuksessa on sovittu.

— — — — —

Ehdotettu muutos liittyy Suomen ja Ruotsin väliseen rajantarkistukseen, johon molempien maiden eduskuntien tulee suostua, jonka jälkeen molemminpuolinen hyväksyminen vahvistetaan noottien vaihdolla. Tämän vuoksi ehdotetaan, että itsehallintolain muutoksen voimaantulosta säädetään erillisellä asetuksella. Näin voidaan varmistaa, että rajantarkistus ja lainmuutos tulevat samanaikaisesti voimaan.»

Seuraava artikkeli käsittää kirjoittajan eduskunnan perustuslakivaliokunnassa hallituksen esityksen 123/84 vp käsittelyssä 16. 10. 1984 esittämän lausunnon alusta hieman lyhennettynä ja eräin viittauksin täydennettynä.

Päällisin puolin vaikuttaa siltä, että rajantarkistus Märketin luodolla merkitsee poikkeamista Ahvenanmaan itsehallintolaista (670/28. 12. 1951) ja vaatii siten sanotun lain 44 §:n mukaan maakuntapäivien suostumuksen. Itsehallintolain 1 §:n 2 momenttiin kuvaa Ahvenanmaan maakunnan alueen niin, että maakunnan alueeksi todetaan Ahvenanmaan lääni sellaisena kuin se oli 7 päivänä toukokuuta 1920, jolloin laki Ahvenanmaan itsehallinnosta tuli voimaan. Missä määrin Suomen ja Ruotsin välillä sovittava rajantarkistus käytännössä merkitsee rajalinjan muuttumista Märketin luodolla, ei ole tarkoin tiedossani. Tässä hallituksen esityksessä kuvataan rajalinjan luodolla muuttuvan siten, että 0.39 ha:n alue luodon länsiosasta siirtyy Suomelle ja vastaavansuuruinen alue luodon itäosasta Ruotsille. Tämän rajantarkistuksen hyväksymistä koskevan hallituksen esityksen n:o 70 perusteluissa toisaalta todetaan, että kyseessä on »aikaisemmin luodolla käymättömän rajalinjan täsmentäminen, mikä siis ei merkitse muutosta valtakunnanrajaan.» Näistä hieman erilaisista kuvauksista huolimatta voidaan tässä lähteä siitä, että rajanlinjauksen Märketin luodolla on käsitetty muuttavan rajalinjan aikaisempaa kulkua. Kun tästä lähdetään, voidaan myös ajatella, että maakunnan länsiraja muuttuu eräässä kohdassa siitä, mikä se oli 7. 5. 1920 ja että tarkistussopimus siten poikkeaa itsehallintolain 1 §:n 2 momentista. Sillä seikalla, että poikkeaminen on pieni, ei tässä sinänsä näyttäisi olevan merkitystä.

Asia ei kuitenkaan ole näin yksinkertainen. Hallitusmuodon 33 §:n mukaan tasavallan presidentti päättää Suomen suhteista ulkovaltoihin kuitenkin niin, että tiettyihin sopimuksiin on saatava eduskunnan hyväksyminen. Tähän säännökseen liittyvät eräät muut perustuslain säännökset, joista ilmenee, milloin eduskunnan suostumus valtiosopimuksiin on tarpeen, sekä erityisesti valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n säännös, joka koskee valtiosopimusten voimaansaattamisessa tarvitta-

vien lakien ja tietynsisältöisten valtiosopimusten käsittelyä eduskunnassa. Näiden perustuslain säännösten nojalla on perustuslain suhtautuminen ulkopoliittista päätöksentekoa ja erityisesti valtiosopimusten solmimista koskevaan toimivaltaan hyvin selvä: päätösvaltaa käyttävinä orgaaneina ovat tasavallan presidentti ja eduskunta. Myös noudatettavan menettelyn osalta perustuslaki ja sen säännösten vakiintuneet tulkinnat luovat selvät ohjeet ulkopoliittiselle päätöksenteolle: aloitteentekovaltaa ja muodollista sopimusvaltaa käyttää tasavallan presidentti, presidentin on valtiosäännön puitteissa pysyäkseen saatava tietynlaisiin sopimuksiin eduskunnan hyväksyminen ennen kuin sopimuskentekomenettely voidaan saattaa muodollisesti päätökseen ja tapa, jolla eduskunta hyväksymisensä antaa ja tarvittavat lait käsittelee, on erikseen säädetty.

Alue- ja rajajärjestelyjä koskevista sopimuksista on perustuslaissa myös erityissäännöksiä. Hallitusmuodon 3 §:n mukaan Suomen rajoja ei voida muuttaa muuten kuin eduskunnan suostumuksella. Säännös koskee kaikkia rajanmuutoksia riippumatta siitä, pieneneekö tai suureneeko Suomen alue tai pysyykö se muuttamattomana. Tätä rajanmuutosta koskevaa yleissäännöstä täydentää valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 2 momentin viimeinen virke, jolla on vaikeutettu Suomen aluetta pienentävien sopimusten tekemistä. Tuon lainkohdan mukaan »ehdotukseen sellaisesta muutoksesta valtakunnan rajoihin, joka sisältää valtakunnan alueen vähentämisen, katsotaan kuitenkin eduskunnan antaneen suostumuksensa ainoastaan, jos sitä on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä.»

Se seikka, että perustuslaissa on toimivalta- ja menettelysäännökset ulkopoliittiselle päätöksenteolle, ei tietysti sellaisenaan estä sitä, että Ahvenanmaan itsehallintolaista voi aiheutua perustuslain säännösten noudattamiseen joitakin poikkeuksia tai rajoituksia. Tämä on periaatteessa mahdollista jo siksi, että itsehallintolaki on säädetty perustuslain säätämisyjärjestyksessä. Kun otetaan huomioon yhtäältä se, kuinka oleellisen tärkeitä koko kansakunnalle ulkopoliittiset ratkaisut voivat olla ja toisaalta se, kuinka tarkat säännöstit ulkopoliittisesta päätöksenteosta on perustuslaissa, täytyy sille, että Ahvenanmaan itsehallintolaista johtuisi joitakin rajoituksia presidentin ja eduskunnan perustuslain mukaiseen kompetenssiin ulkopoliitiikan hoidossa kuitenkin asettaa melkoiset selkeyden, ehkä ilmeisyydenkin vaatimukset. On toisin sanoen syytä suhtautua epäilyksin sellaiseen mahdollisuuteen, että itsehallintolaista pelkästään epävarmoin tulkinnon johdettaisiin rajoituksia siihen, minkälaisella toimivallalla presidentti ja eduskunta päättävät valtakunnan ulkopoliitikasta. Kuten edellä on viitattu, kysymys ei

ole tässä pelkästään toimivallasta siinä mielessä, että toimivina orgaaneina olisivat juuri presidentti ja eduskunta. Kysymys on myös merkittävistä perustuslain menettelytapajärjestelyistä. Kun valtiopäiväjärjestyksen 69 §:ssä on säädetty erityinen supistettu perustuslainsäätämisyjärjestys valtiosopimusten voimaansaattamislakeja silmällä pitäen, voidaan tätä pitää perustuslainsäätäjän harkittuna mitoituksena, jonka puitteissa tiettyjen sopimusten hyväksyminen eduskunnassa on tavallista vaikeampaa, mutta ei kuitenkaan niin vaikeaa, että sopimusten tekeminen perusteettomasti lykkäytyy tai vaikeutuu. Samaa voidaan sanoa aluetta vähentäviin sopimuksiin kohdistuvasta 2/3 enemmistövaatimuksesta. Myöskään näihin perustuslainsäätäjän ratkaisuihin, jotka koskevat ulkopoliittisten ratkaisujen tekemisen menettelyllisen vaikeuden astetta, ei voida tuoda uusia menettelyrajoituksia Ahvenanmaan itsehallintolaista, jollei tuollaista lisää voida melkoisella ilmeisyydellä päätellä itsehallintolain säännöksistä.

Tarkasteltaessa Ahvenanmaan itsehallintolakia ja sen edeltäjää näyttää hyvin selvältä, että ulkopoliittisten ratkaisujen tekemisen, siis maan ulkopoliittisen johdon, on tarkoitettu kokonaisuudessaan jäävän valtakunnan elimille. Ahvenanmaan itsehallinnosta vuonna 1920 annetun lain (124/6. 5. 1920) 17 §:n mukaan tasavallan yleisen hallinnon alaiseksi jäi mm. ulkoasiain hallinto. Lainsäädäntövallan järjestelyä koskeneessa 9 §:ssä todettiin 1 momentissa, että valtakunnan yksinomaiseen lainsäädäntövaltaan kuuluivat perustuslakiasioiden lisäksi asiat, joiden päättämiseen hallitusmuodon mukaan vaadittiin eduskunnan suostumus. Saman pykälän 2 momentin 3) kohdan mukaan tasavallan lainsäädäntöelimille kuului lakien säätäminen asioissa, jotka koskivat suhteita ulkovaltoihin, ja saman momentin 12) kohdan mukaan lain säätäminen, milloin asia koski alaa, joka on järjestetty kansainvälisin sopimuksin. Vastaavansisältöiset säännökset sisältyvät nykyisen, vuoden 1951 itsehallintolain 19 §:n 1 momenttiin ja 11 §:n 1 momenttiin ja 2 momentin 3) kohtaan ja 19) kohtaan. Siitä, että ulkoasiainhallinto ja maan suhdetta ulkovaltoihin koskevien lakien säätäminen kuuluu itsehallintolain järjestelmässä valtakunnan elimille ei sellaisenaan lie nekään erimielisyyttä. Tähän sinänsä pääsääntönä hyvin selvään asiaantilaan liittyy itsehallintolaissa kuitenkin yksi valtiosopimuksia koskeva rajoitus.

Vuoden 1920 lain 9 §:n 2 momentin 12) kohtaan, joka koski lakien säätämistä kansainvälisin sopimuksin järjestetystä alasta, ei vielä liittynyt mitään varauksia. Vuoden 1946 valtiopäiville jätetyssä hallituksen esityksessä Ahvenanmaan itsehallintolaiksi (HE 100/46 vp) oli vastaava kohta (11 §:n 3 mom. 19) kohta) kirjoitettu seuraavasti:

Valtakunnan raja ja Ahvenanmaan raja . . .

»19) alaa, joka on järjestetty kansainvälisillä sopimuksilla, kuitenkin siten, että hallitusmuodon 33 §:ssä mainituissa tapauksissa on myös maakuntapäivien hyväksyttävä Ahvenanmaan osalta ulkovaltojen kanssa tehdyt sopimukset, mikäli ne koskevat määräyksiä, jotka käsittävät itsehallintolain säännöksiin kumoamista taikka muuttamista;»

Tätä kohtaa hallitus perusteli tuolloin seuraavasti:

»Tämä kohta on otettu ehdotukseen muuttumattomana. Kuitenkin on Hallitus katsonut, että maakunnan itsehallintoa ei saisi sopimuksella supistaa muuten kuin maakunnan suostumuksella. Tämän määräyksen on katsottu suoranaisesti johtuvan ehdotuksen 44 (36) §:ään otetusta säännöksestä.»¹

Esitystä ei ehditty käsitellä loppuun eikä siitä valmistunut edes perustuslakivaliokunnan kannanottoa.

Nykyisen itsehallintolain säätämiseen johtaneessa vuoden 1948 valtiopäiville annetussa hallituksen esityksessä (HE 38/48 vp). oli vastaava kohta (11 §:n 2 mom. 19) kohta) muutettu näin kuuluvaksi:

»19) alaa, joka on järjestetty kansainvälisillä sopimuksilla, kuitenkin niin, että myös maakuntapäivien on hyväksyttävä laki, jolla vieraan valtion kanssa tehty sopimus saatetaan voimaan maakunnassa, mikäli sopimuksessa on määräyksiä, jotka merkitsevät itsehallintolain säännösten kumoamista tai muuttamista;»

Tätä kohtaa ehdotuksessa hallitus perusteli seuraavasti:

»Vuoden 1946 valtiopäivillä annetun Hallituksen esityksen mukaan olisi valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuulunut ala, joka on järjestetty kansainvälisillä sopimuksilla, kuitenkin siten, että hallitusmuodon 33 §:ssä mainituissa tapauksissa olisi myös maakuntapäivien ollut hyväksyttävä Ahvenanmaan osalta ulkovaltojen kanssa tehdyt sopimukset, mikäli ne koskevat määräyksiä, jotka käsittävät itsehallintolain säännöksiin kumoamista tai muuttamista. Tässä Hallituksen esityksessä on puheena olevaa säännöstä (11 §:n 2 mom:n 19 k.) muutettu siten, että se selvemmin ilmaisee tarkoituksena olevan järjestää maakuntapäivien osallistuminen, ei sopimuksien päättämiseen, vaan niiden valtiosisäiseen voimaansaattamiseen maakunnassa, mikäli sopimuksessa on määräyksiä, jotka merkitsevät itsehallintolain säännösten kumoamista tai muuttamista.»

¹ Sitaatin lopun viittaus 44(36) §:ään tarkoittaa ehdotuksen 44 §:ää, joka vastaa nykyisen lain 44 §:ää ja koskee siis itsehallintolain ja sen muutosten säätämisyjärjestystä.

Ehdotusta käsitellessään perustuslakivaliokunta (prvm 36/HE 38 (48 vp)/50 vp) selosti tässä kohden hallituksen ehdotuksen sisältöä ja jatkoi:

»... Kun voimassaolevan itsehallintolain 36 §:n 1 momentin mukaan maakuntapäivien suostumus on tarpeen sanotun lain säännösten muuttamiseen, selittämiseen ja kumoamiseen sekä poikkeusten tekemiseen niistä, ei kysymyksessä olevan säännöksen täydentäminen ehdotetulla tavalla merkitsisi valtakunnan lainsäädäntövallan rajoittamista nykyisestään. Ulkoasiainvaliokunta on lausunnossaan ilmoittanut pitävänsä säännöstä onnistuneena ja perustuslakivaliokunta onkin tehnyt siihen vain täydentävän lisäyksen, jolla sen sanonta saatetaan lakiehdotuksen 44 §:n säännöksen sanamuotoa vastaavaksi.»

Valiokunnan esittämä täydennys oli sanojen »tahi niistä poikkeamista» liittäminen ko. kohdan loppuun.

Kyseisen lainkohdan säätämismvaiheissa siis perustuslakivaliokunta katsoi, että ehdotettu muutos ei tuonut muutosta vuoden 1920 lain nojalla vallinneeseen asiantilaan. Vuoden 1920 itsehallintolain säännöksistä tehtyjen päätelmien pohjalta tämä lausuma ei tarkkaan ottaen pidä paikkaansa. Valiokunnan kannanottoa merkittävämpi tässä lienee kuitenkin hallituksen perustelu, jossa todettiin, että maakuntapäivien hyväksyminen ei ole osallistumista sopimuksen päättämiseen, vaan ainoastaan osallistumista niiden valtionsisäiseen voimaansaattamiseen maakunnassa.

Tämä lainkohta ja sen säätämismvaiheet ovat tässä mielenkiintoiset sikäli, että säännös on itsehallintolaissa ainoa kohta, jossa nimenomaisesti liitetään jonkinlainen varaus valtakunnan elinten valtaan päättää valtakunnan suhteista ulkovaltoihin. Tämä varaus on pykälässä, joka koskee valtakunnan elinten lainsäädäntövaltaa, ja kohdassa, joka koskee lakien säätämistä alalla, joka on järjestetty kansainvälisin sopimuksin. Sitä, että kyseessä on vain lakien, siis maassa noudatettavaksi tulevien normien säätäminen ja siihen kohdistuva varaus, osoittaa selvästi myös se, että hallitus perusteluissaan vuonna 1948 nimenomaisesti kytkee maakuntapäiville säädettäväksi aiotun kompetenssin irti varsinaisesta sopimusten päättämisestä ja puhuu maakuntapäivien osallistumisesta sopimusten valtionsisäiseen voimaansaattamiseen maakunnassa, toisin sanoen käyttää valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n mukaisten voimaansaattamislakien yhteyteen liittyvää sanontaa. Kohta viittaa siten hyvin selvästi siihen, että kyse on sellaisista sopimuskohdista, joissa on jotain lainsäädännön alaan kuuluvaa materiaalista tai menettelyllistä normistoa, joka pannaan valtionsisäisesti voimaan lailla ja joka tulee maakunnassakin näin sovellettavaksi vain maakuntapäi-

vien suostumuksin. Tällaisia ovat myös olleet ne tapaukset, joissa kohtaa on käytännössä sovellettu.² Perustuslakivaliokunnan käytännössä tällaiset tapaukset ovat harvinaisuuksia. Tuorein ja ehkä ainoa selvä tällainen tapaus oli vuoden 1984 alussa annettu lausunto (prvl 2/navm/HE 218 (83 vp/84 vp), joka koski ILO:n sopimuksia ja niiden maansisäistä voimaansaattamista.

Pelkästään valtion aluetta ja rajoja koskeviin sopimuksiin tämä lainkohta ei sovellu. Rajojen järjestely sellaisenaan ei vaadi valtiosisäistä normistoa eikä tästä ole lähdetty myöskään niissä perustuslain normeissa, jotka koskevat aluetta koskevia sopimuksia. Perustuslain mukaan eduskunta tekee tarvittavan päätöksensä yksinomaan rajoja koskevissa sopimuksissa pelkällä hyväksymispäätöksellä käyttämättä lainsäädännön muotoa. Itsehallintolaissa olevan varauksen sisältö ei edellytä tässä suhteessa muuta edes Ahvenanmaan aluetta koskevien sopimusten osalta. Kun kyseinen itsehallintolain varaussäännös on verrattain uusi ja nimenomaisesti laadittu varauksen muotoon, ei sitä voida tulkita laajentavasti. Muissa kuin tämän konkreettisen varauksen osoittamissa kohdissa jää presidentin ja eduskunnan valta päättää valtakunnan ulkopoliitikasta määräytymään yksinomaan perustuslakien mukaan.

Saatetaan kuitenkin kysyä, eikö tässä sittenkin poiketa itsehallintolain 1 §:n säännöksestä ja eikö rajantarkistus tämän vuoksi kuitenkin vaadi lainsäädäntötoimenpidettä. Mielestäni ristiriitaa itsehallintolain 1 §:n tarkoituksen kanssa ei tässä kuitenkaan ole. Itsehallintolaissa oleva maakunnan alueen kuvaus määrittelee sen, millä alueella valtakunnan alueen sisällä Ahvenanmaan itsehallintolain mukaista itsehallintoa sovelletaan. Tämä määrittely sitoo kaikkia valtakunnan sisäisiä esim. läänijakoa koskevia järjestelyjä. Itsehallintolain 1 §:n aluetta koskeva säännös on siis normi, jolla on selvä maansisäinen merkitys. Siinä ei sen sijaan ole otettu kantaa siihen, mikä on oleva Suomen valtakunnan ulkoinen raja ja missä järjestyksessä tämän rajan kulkemisesta päätetään. Siltä osin kuin maakunnan raja yhtyy Suomen valtion rajaan, on maakunnan raja täysin riippuvainen niistä ratkaisuisista, joita valtakunnan rajasta tehdään. Valtakunnan rajasta päättäminen, alueiden luovuttaminen tai alueiden lisääminen missä tahansa valtakunnan rajoilla, kuuluu perustuslakien mukaan ja perustuslakien mukaisessa menettelyssä tasavallan presidentille ja eduskunnalle ja vain niille.

² Hieman varhemmista tapauksista ks. *Sainio, Toivo*: Näkökohtia valtiosopimusten voimaansaattamisesta Ahvenanmaan maakunnassa, *Lakimies* 1972, 734–761.

Kuten edellä esitetystä ilmenee, ei mielestäni tämän lain säätämiseen ole valtiosääntöoikeudellisesti mitään tarvetta. Kuten lehdistöstä on ilmennyt, on lainmuutos nähty keinoksi paikata jälkeinpäin sitä asetelmaa, joka on syntynyt, kun rajantarkistuksen valmisteluvaiheessa ei ole pidetty korrektilla tavalla yhteyttä Ahvenanmaan maakunnan elimiin. Kun mitään muodollista estettä lain säätämislle ei ole ja kun ehdotus on jo tähän vaiheeseen tuotu, laki luonnollisesti säädetään. Jos laki nyt säädetään ilman mitään pohdiskeluja sen valtiosääntöoikeudellisesta tarpeellisuudesta, voi tämän asian käsittelystä syntyä tosiasiasa ennakkotapaus, jonka nojalla vastaisuudessaakin ollaan taipuvaisia katsoamaan, että valtakunnan rajojen muuttaminen Ahvenanmaan maakunnan alueen kohdalla on mahdollista vain itsehallintolakia muuttamalla. Kun tällainen käsitys on mielestäni selvästi ristiriidassa niiden perustuslain toimivalta- ja menettelytapanormien kanssa, jotka koskevat yleensä valtakunnan ulkopoliitikasta päättämistä ja erityisesti myös sen alueesta päättämistä, on mielestäni aiheellista, että valiokunta omassa kannanotossaan tuo selvästi julki, että tämän lain säätäminen ei ole ko. rajantarkistuksen toteuttamiseksi oikeudellisesti tarpeellinen.

Kun ehdotettu laki ei mielestäni ole oikeudellisesti tarpeen ko. sopimusten voimaantulolle ja kun pelkkä rajanjärjestely ei meillä menettelyllisesti edes ole lainsäädäntöasia, ei nähdäkseni ole edellytyksiä pitää tätä lakia valtiosopimuksen maansisäisen voimaansaattamisen vuoksi säädettävänä lakina. Hallituksen esityksen perusteluissa esitetty tämän lain voimaantulon kytkentä kyseiseen sopimukseen on käsitykseni mukaan pelkästään tarkoituksenmukaisuusnäkökohtiin liittyvä asia, ellei sen ole katsottava perustuvan vääraan käsitykseen tämän lain oikeudellisesta välttämättömyydestä. Kun kyseessä ei ole voimaansaattamislaki, ei kysymys siitä, onko tämän lain säätämässä käytettävä valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n mukaista supistettua perustuslainsäätämisyjärjestystä vai tavallista perustuslainsäätämisyjärjestystä, lainkaan aktualisoidu. Laki on edellä esitetyistä syistä säädettävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n mukaisessa järjestyksessä.³

³ Antamassaan mietinnössä perustuslakivaliokunta lausui mm. (prvm 28/13. 11. 1984): »Perustuslakivaliokunta pitää ehdotettua lainmuutosta tarpeellisena ja asiassa tähän asti noudatetun päätöksentekomenettelyn huomioon ottaen tarkoituksenmukaisena. Sen vuoksi valiokunta puoltaa valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyllä tavalla käsiteltävän lakiehdotuksen hyväksymistä. Lakiehdotusta valiokunnassa käsiteltäessä on huomiota kuitenkin kiinnitetty siihen, että Ahvenanmaan itsehallintolain 1 §:n maakunnan aluetta koskeva säännös on normi, jolla on selvä valtakunnan sisäinen merkitys. Pykälä ei sen sijaan määrittele, mikä on oleva Suomen valtakunnan ulkoinen raja ja missä järjestyksessä tämän rajan muuttamisesta päätetään. Valtakunnan rajasta päättäminen, alueiden luovuttaminen tai alueiden lisääminen missä tahansa valtakunnan

Valtakunnan raja ja Ahvenanmaan raja . . .

rajoilla kuuluu hallitusmuodon ja valtiopäiväjärjestyksen säännösten mukaan tasavallan presidentille ja eduskunnalle. Siltä osin, kuin maakunnan raja yhtyy Suomen valtion rajaan, on rajantarkistus kuitenkin tarkoituksenmukaista ottaa huomioon myös Ahvenanmaan itsehallintolainsäädännön kannalta. Rajantarkistuksesta, jolla tosiasiallisesti muutetaan maakunnalle Ahvenanmaan itsehallintolaissa määriteltä aluetta, seuraa velvoite käsitellä maakunnan rajan muutos itsehallintolain säännösten mukaisessa järjestyksessä. Näin ollen Ahvenanmaan itsehallintolain muuttaminen on tulos suoritetusta valtakunnan rajan tarkistuksesta ja sen tarkoituksena on todeta, että Ahvenanmaan maakunnan alue on muuttunut.»